

Závěr: Druhý odběr ve sledovaném období absolvovalo 79,9 % (723 z 905) dárců a dárek. Celkem 64 (7,1 %) dárců bylo po prvním odběru trvale vyřazeno, nejčastějším důvodem bylo odstěhování, 4 prvodárci (0,4 %) nechtěli pokračovat v dárcovství. S 51 prvodárci (5,6 %) se nepodařilo navázat kontakt. Celkem 63 dárců (7,0 %) přislíbilo po osobním kontaktu dostavit se na druhý odběr. TO FNHK zvažuje zavedení aktivního oslovení dárců, kteří nepřišli na druhý odběr do jednoho roku po prvním odběru krve.

Produkce a spotřeba transfuzních přípravků ve vybraných ZTS během koronakrizy

Turek P.¹, Bartošová L.², Bělochová J.³, Fenclová Z.⁴, Galuszková D.⁵, Geierová H.⁶, Janek D.⁷, Kunčar J.⁸, Linhartová E.⁹, Masopust J.¹⁰, Nechvílová D.¹¹, Procházková R.¹², Řeháček V.¹³, Veselá D.¹⁴

¹ Thomayerova nemocnice, Praha

² Oblastní nemocnice Kladno

³ Fakultní nemocnice Královské Vinohrady

⁴ Nemocnice Pardubického kraje, Litomyšlská nemocnice

⁵ Fakultní nemocnice Olomouc

⁶ Nemocnice Pardubického kraje, Pardubická nemocnice

⁷ Nemocnice s poliklinikou, Karviná-Ráj

⁸ Oblastní nemocnice Trutnov

⁹ Fakultní nemocnice Motol

¹⁰ Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem

¹¹ Nemocnice Pardubického kraje, Orlickoústecká nemocnice

¹² Krajská nemocnice Liberec, ¹³ Fakultní nemocnice Hradec Králové

¹⁴ Nemocnice Pardubického kraje, Svitavská nemocnice

Úvod: Koronavirová krize postavila transfuzní službu ČR před nečekané úkoly.

Materiál a metodika: Údaje o produkci (ev. nákupu) a spotřebě (ev. prodeji) transfuzních přípravků červené řady v době „nouzového stavu“, měsíc před jeho vyhlášením a po jeho skončení (a údaje z loňského roku) poskytlo 14 ZTS různého typu a spektra činností. Zapojená oddělení pokrývají 23 % produkce a 20 % spotřeby v ČR (2019).

Výsledky: Během koronakrizy došlo k poklesu odběrů plné krve/erytrocytů u většiny ZTS (12/13), provedeno bylo o 20 % odběrů méně. Hloubka poklesu se mezi jednotlivými ZTS výrazně lišila, zejména mezi pracovišti „okresního typu“ (pokles o 12–34 %). Zároveň došlo k poklesu spotřeby erytrocytů (12/14 ZTS), a to v průměru o 15 %, u některých ZTS ale spotřeba klesla až o třetinu. I když pokles spotřeby nebyl tak výrazný jako pokles odběrů, nastal náhle a nečekaně, což v některých ZTS ohrozilo expiraci přípravky uložené ve skladu. Snížení skladových zásob zkomplikovalo v pozdější fázi nákupy transfuzních přípravků těm ZTS, která jsou na nákupech závislá. Některá ZTS ukládala vyrobené přípravky do karantény, což mohlo ke zhoršení dostupnosti přípravků přispět.

Závěr: Přes změny v produkci i spotřebě zabezpečila ZTS transfuzní přípravky červené řady nezbytné k zajištění zdravotní péče, došlo však ke zhoršení dostupnosti přípravků v některých ZTS. Otázkou do budoucna zůstává, zda by bylo možné v podobně nečekaných situacích postupy jednotlivých ZTS lépe koordinovat.

Transfuzní oddělení FN Plzeň 2020

Šlechtová P., Fronková E., Pourová E., Rohrbacherová E.

Fakultní nemocnice Plzeň, Transfuzní oddělení

Transfuzní oddělení (TO) FN Plzeň zajišťuje celé spektrum činností souvisejících s transfuzní problematikou a má především dva základní úkoly: výrobu transfuzních přípravků (TP) a laboratorní diagnostiku. Poskytuje služby převážně v rámci kraje, dodává TP pro FN Plzeň a další zdravotnické subjekty v regionu. Provádí odběry krve a krevních složek (odběry plné krve a odběry aferetické) a odběry autologní (autotransfuze). Část plazmy je pravidelně dodávána ke zpracování na krevní deriváty do frakcionačního centra. Krevní sklady (Bory, Lochotín) zajišťují nepřetržitě imunohematologickou diagnostiku a výběr kompatibilních TP pro pacienty. Je součástí transplantačního centra FN Plzeň, náběžovým centrem pro Český národní registr dárců dřeně, jedním ze 7 krizových transfuzních center v ČR se spádovým územím pro Plzeňský a Karlovarský kraj. Dále jsou na oddě-

16. PRACOVNÍ DNY V TRANSFUZNÍM LÉKAŘSTVÍ

lení prováděna specializovaná imunohepatologická vyšetření, prenatální diagnostika, vyšetření infekčních markerů (dárců krve, orgánů, reprodukčních buněk a pacientů) a další laboratorní metody včetně HLA typizací a vyšetření genetických nejen pro účely transplantační imunologie. Sleduje racionálnost hemoterapie ve FN a dbá o prevenci, sledování a hlášení potransfuzních komplikací v rámci zásad hemovigilance. TO je akreditovaným pracovištěm II. typu pro pregraduální a postgraduální vzdělávání zdravotníků. Zajišťuje konzultace a podílí se na výchově k dárcovství krve.

Cílem prezentace je představit změny, které se na TO uskutečnily v období 2016–2020, včetně postupného navýšení podílu kvalitnějších TP (deleukotizace trombocytů a zejména erytrocytů) a zavedení dalších nových postupů při zpracování plné krve a výrobě TP, vyšetřovacích metod (např. genotypizace), inovací v dárcovské oblasti, které též přispěly k bezpečnosti krevní transfuze (viz program Bezpečný TP ve FN Plzeň).

Dárcovství krve v době nouzového stavu v souvislosti se šířením koronaviru – anketa mezi dárci krve *

Janoušková M., Nesvačilová B.

Karlovarská krajská nemocnice, Transfuzní oddělení

Úvod: Transfuzní oddělení nemocnice v Karlových Varech KKN, a. s., provádí odběry plné krve a odběry metodou přístrojové aferézy v zařízení transfuzní služby nemocnice v Karlových Varech KKN, a. s., a v odběrovém centru nemocnice v Chebu KKN, a. s. V souvislosti s vývojem epidemiologické situace a doporučením Společnosti pro transfuzní lékařství ČLS JEP pro zdravotnická zařízení transfuzní služby byla na obou pracovištích přijata opatření týkající se změn při průběhu odběrů jak plné krve, tak i aferéz.

Materiál a metodika: Od 8. 6. 2020 do 16. 6. 2020 byl u skupiny dárců krve a plazmy proveden průzkum formou anonymního dotazníku. Akce se účastnilo 190 osob z celkem 305 oslovených dárců obou odběrových míst. Dotazník obsahoval 10 dotazů souvisejících s opatřeními na odběrových místech.

Výsledky: Cílem dotazníkové akce byla analýza, zda epidemiologická situace a opatření v souvislosti s COVID-19 významně ovlivnilo aktuální přístup dobrovolných bezpříspěvkových dárců k odběrům krve na našem pracovišti. Dotazník nám zároveň umožnil zhodnotit průzkum možností, jak zlepšit komfort pro dárce na našem pracovišti v případě nutnosti opětovného zavedení těchto opatření. V prezentaci jsou zpracována data z této akce a jejich hodnocení.

Závěr: Z vyhodnocení dotazníku vyplývá, že skupinu námi oslovených dárců krve opatření neomezovala a určitá omezení provozu akceptovala. Podněty dárců, které vyplývají z dotazníku, budeme postupně realizovat na našem pracovišti.